

Vladavina prava v Sloveniji (za leto 2025)

To besedilo je kratko poročilo o vladavini prava v Sloveniji.

Poročilo se nanaša na aktivnosti, ki so se zgodile leta 2025.

Poročilo je napisala **Maša Jeričević Šušteršič**.

Maša dela na **PIC**.

PIC je kratica za pravni center za
varstvo človekovih pravic in okolja.

Kratko poročilo v lahkem branju

Vladavina prava pomeni, da morajo vsi spoštovati pravila.

To velja za ljudi, vlado, parlament, sodišča, policijo ...

Leta 2025 je bilo v Sloveniji nekaj dobrih sprememb.

Bilo pa je tudi več težav.

Največ težav je bilo na teh področjih:

- zakoni,
- sodišča,
- civilna družba (ljudje),
- korupcija,
- mediji.

Sprejemanje zakonov

V Sloveniji zakone sprejema Državni zbor.

Običajno bi morali imeti ljudje dovolj časa,

da zakon preberejo

in se o njem pogovorijo.

V letu 2025 je bilo veliko zakonov sprejetih po **hitrem postopku**.

To pomeni, da je bilo manj časa za pogovor.

Ljudje so imeli manj možnosti, da povejo svoje mnenje.

Zaradi hitenja pa lahko nastanejo slabi zakoni.

Poleg **hitrih** postopkov obstajajo tudi postopki,

ki so **nujni** in **skrajšani**.

Uporabijo se lahko:

- če gre za varnost države,
- če gre za obrambo države,
- če je treba odpraviti posledice naravne nesreče,
- če bi lahko nastale zelo hude posledice za državo.

Pokazalo se je, da se tudi **nujni** in **skrajšani** postopki

uporabljajo pogosto.

To lahko oslabi nadzor nad delom države.

Sodišča

Sodišča v Sloveniji še vedno delujejo prepočasi.

Posebej dolgi so postopki:

- v civilnih zadevah,
- v gospodarskih zadevah,
- v upravnih sporih.

Civilne zadeve so na primer spori med ljudmi.

Gospodarske zadeve so spori med podjetji.

Upravni spori so spori med ljudmi ali podjetji in državo.

Dolgi postopki so težava.

Vsak človek ima pravico,

da sodišče odločiti čimprej, ko lahko.

Če postopki trajajo predolgo,

ljudje težje pridejo do pravice.

Upravno sodišče je sprejelo nekaj ukrepov.

Zaposlilo je dodatne sodne pomočnike.

To je pomemben korak,

vendar težave še niso rešene.

Novi zakoni

Novembra 2025 so sprejeli

Zakon o nujnih ukrepih za zagotavljanje javne varnosti.

Ljudje poznajo zakon kot **Šutarjev zakon**.

Zakon je bil sprejet po tragični smrti Aleša Šutarja.

Vlada je rekla, da zakon rešuje varnostne težave.

Zakon je bil pripravljen in sprejet zelo hitro.

Ljudje so zaskrbljeni.

Zakon se uradno nanaša na vse prebivalce.

Vendar je v praksi povezan predvsem z romsko skupnostjo.

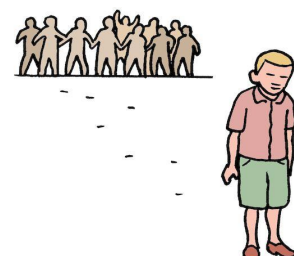
Zato ljudi skrbi, da se bo zakon uporabljal tako,

da bo posebej prizadel Rome.

To bi lahko vodilo v diskriminacijo.

Diskriminacija pomeni,

da so eni drugače obravnavani kot drugi.

Sprejeli so tudi nov **Zakon o plačah v javnem sektorju.**

Javni sektor pomeni na primer:

- šole,
- bolnišnice,
- policijo,
- sodišča,
- državne ustanove.

Nov zakon pravi, da nihče, ki dela v javnem sektorju,
ne sme imeti plače,

ki je nižja od minimalne plače.

To je pomembna sprememba.

Januarja 2026 je Slovenija sprejela

Zakon o kazenskem ravnanju z mladoletniki.

Mladoletniki so otroci in mladi, ki še niso stari 18 let.

Zakon določa, kako naj država ravna,

kadar je v kazenskem postopku mladoletnik.

V kazenskem postopku sodišče ugotavlja,

ali je mladoletnih kriv.

Zakon prinaša nekatere dobre spremembe.

Na primer:

- prednost daje postopkom, kjer so vključeni mladoletniki,
- krepi izobraževanje sodnikov,
- uvaja oceno potreb posameznega mladoletnika,
- spodbuja sodelovanje različnih strokovnjakov.

Cilj je, da za mladoletnike skrbimo in prilagodimo postopek.

Pravice LGBTIQ+ oseb

V Sloveniji imajo LGBTIQ+ osebe še vedno težave.

LGBTIQ+ osebe so na primer:

- lezbijke,
- geji,
- biseksualne osebe,
- transspolne osebe.

Težava je, na primer:

Za spremembo spola v uradnih dokumentih
moraš dobiti diagnozo duševne motnje.

To pomeni, da mora oseba za spremembo dokumentov
vstopiti v medicinski postopek.

To je lahko ponižujoče in omejujoče.

Pravice Romov

V letu 2025 se je nadaljevala diskriminacija Romov.

Posebej težek je položaj Romov v jugovzhodni Sloveniji.

Veliko Romov živi v ločenih naseljih.

Nekatera naselja nimajo osnovnih storitev.

To pomeni, da ljudje pogosto nimajo:

- pitne vode,
- stranišč,
- elektrike,
- doma, ki je varen.

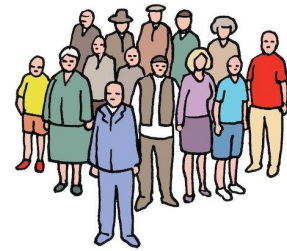
Država mora zagotoviti, da imajo vsi ljudje o tega dostop.

Civilna družba

Civilna družba pomeni skupina ljudi,
ki deluje za javno dobro.

To pomeni, da delajo, kar je dobro za vse nas.

Vlada leta 2025 ni imela slabega odnosa do civilne družbe.

Govorila je, da želi sodelovati.

Vseeno pa so ljudje pogosto:

- nadlegovali po spletu (internetu),
- žalili,
- širili napačne informacije.

To lahko ljudi in civilno družbo prestraši.

Zaradi tega težje delujejo v javno dobro.

Preprečevanje korupcije

Sprejeta je bila nova **Resolucija o preprečevanju korupcije**.

Korupcija pomeni izkoriščanje sredstev ali kraja.

Resolucija je dokument, ki določa cilje in delo.

Pomembno pa je, da se resolucija izvaja.

Svoboda medijev

Septembra 2025 so sprejeli nov **Zakon o medijih**.

Zakon prinaša pomembne spremembe.

Na primer:

- varuje novinarske vire,
- določa bolj jasna pravila proti vsiljivemu nadzoru,
- izboljšuje preglednost lastništva medijev,
- uvaja nov seznam medijev (register).

Novinarski vir je oseba, ki novinarju da pomembno informacijo.

Za svobodo medijev je pomembno, da so novinarski viri zaščiteni.

Pomembno je tudi, da vemo, kdo je lastnik medijev.

Zaključek

Ni dovolj, da ima država dobre zakone.

Pomembno je, da zakone izvaja.

Pomembno je, da zakone sprejema tako,
da lahko ljudje sodelujejo.

Pomembno je, da sodišča odločajo pravočasno.

Pomembno je, da država enako varuje pravice vseh ljudi.

Slike, uporabljene v dokumentu, so del projekta

Lahko je brati (www.lahkojebrati.si/slike)

Avtorja fotografij sta Matej Golob in Lea Golob.

Avtor risb je Zoran Smiljanić.

Sofinancira
Evropska unija

Besedilo je nastalo v sklopu projekta Pravo za družbo, program
Impact4Values 2.0.